

نومرو : ۹۹

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

داثره اجتهدده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهاد

حریت فکریه یه خادم

نچشنبه کونلری حیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

۲۷ مارت ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵۱ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره یه

رباعیات خیام

افسوس که نان پخته خامان دارند

اسباب تمام نا تمامان دارند

چشم خوش ترکان بتماشای دلست

ملیکی ست که شا کرد و غلامان دارند .

یازیق که پیشکین اکمک ، چیک آدمربك اُئنده قالمشدر .
یازیق که تام اسباب سعادت ورفاهه مالک اولانلر ، ناتماملر .
ناقص لردر . تورک [*] کوزلرینک کوزل کوزلری پوکسک
کوکلرک تماشالرینه خاص اولدینی حالده شا کردلرک ؛ کوله لرک
مالکانه سی اولمشدر .

از دفتر عمر پاک میباید شد

دردست اجل هلاک میباید شد

ای ساقی خوش لقا تو خوش خوش مارا

آبی درده که خاک میباید شد .

حیات دفترندن اسمزک سیلیمه سی لایددر ؛ اولومک
قوجاغنده جان ویرمه من محققدر . مادام که انسانک صوکی
قاره طوبراق اولماقدیر . ای کوزل ساقی بزه آب [شراب] کتیر ،
شراب کتیر !

اکنون که دلم ز عمر محروم نشد

کم بود ز اسرار که مفهوم نشد

چون نیک همی بنکرم از روی خرد

عمرم بگذشت و هیچ معلوم نشد .

کوکلک هنوز حیات دن محروم بولونمادی شو آنده ،
مطلع اولمادیغ اسرار آزددر . اعتقادندهم . بونکله برابر ، عقلدن
استعانه ایدهرک کندی کنیدی معاینه ایتدیکم وقت ، عمرمک
کچمش و هیچ بیرشیک معلوم اولماش اولدینی کوریورم .

آن قوم که سجاده پرستد خرد

زیرا که زیر بار سالوس درند

[*] تورک دلبرلری کوزل کوزلو اولماقله مشهوردر .
« ترک » کله سی لاعلی التعین کوزل کنج قیز ، شهلوند قیز معناسی ده
متضمندر . (حافظ) ک « اگر آن ترک شیرازی بدست آرد
دل مارا » بیتنده کی « ترک » کله سی بوایکی معنا ایله یعنی تورک ،
ویا سادهجه « کنج کوزل قیز » معنا لردنن بیرله ویا دیکریله
قوللانیلمش اولایلیر .

حاکمک ، هم آغرونوملق [یعنی زراعت معلم ومهندسلکی]
ایدرلر و بونلری الزم اولدیی قادار اولسون یاپایلمک ایچین
حاضر لانتشدر . ساری خسته لقلری تشخیص ایدهرک وانتشارینی
منع ایدمیلهرک قادار طب و حفظ صحت بیلرلر . حیوانات
اهلیه یه عائد خسته لقلری آکلایاجاق ومهمما امکن تداوی ایدهرک
قادار بیطرق دن بهره دارلر . حاصلی بوکوی پاپاسی . کرک
منبع نور وحیاتیدر . کوک مکقدر نفوسنه کوره ایتناخانه
وتکافل صندوقلری تأسیسی ایله اشتغال ایدر ؛ هر بازار کونی
عبادت دن صوگره حفظ صحت . اقصادات داخلیه وسیاست
دینییه دائر قونفرانسار ویریر . بزده کوی امامی مقامنده
بولونان بو راهب افندیکن حکومت بلدیهر طرفدن مخصص معاشی
واردر . بایراملرده . کلیساک قاپسینه قوشاغنی سرمن . او ،
بالعکس درمانده لره تصدق ایدر و اولنره امید وجسارت ویریر
و بونی ویریرکن بیر بورج ادا ایدر کیچی محبوبانه ویریر .
اهالی یایق ایسته یورز . امام افندیلر یایمالی یز . اردو
یایق ایسته یورز . کوبنه نور ، حب وطن ، عزت نفس
صاچاجاق روحایلر یایمالی یز .

صوفته لری بانا ظهیر اولمایه دعوت ایدیورم ، ایسته دیکم
اونلر ایچین نور . وطن ایچین حیاتدر . اوزون تأمل ایتک .
« هم کینک خاطرینی قیرمماق هم لخنه یی کیرتمه مک » مسخره لقلرینک
نتیجه مدهشه سی میداندهدر .

مقاله مزک اگ جانلی سطرلری آلدق . هر کسک
حقنده لایق ومستحق اولدینی ظن واعتقاددن غیری
بیرظن واعتقاد بسله مدهمه یه ، کیمسه یه ، من غیر شعور
یعنی ییلمکسزین افترا ده بولونمایه بیر قیمت اخلاقیه ویرنلره
توصیه ایدهرز . مقالهی تمامیه اوقوسونلر والارینی
وجدانلرینک اوزمهرینه قویارق حکم ویرسینلر .

بز وطنمز وعموم وطنداشلمز ایچین نور وحیات
ایسته یورز . هر جوروک جوروتور . بزهر کس ایچین
صاغلاملق ، توان ، عرفان ، سامان تمی ایدیورز .

بونلر کناهمی ؛ بونلر کناهسه ، بونلری کناه کوره نلرک
نظرنده کناهکار اولمایه راضی یز . اونلرک کوزلری
واوزلری تداوی ایتک ایسته مکده کی اصرا مزن دن فراغت
ایتدیکمز کون اک بویوک کناهی ایشله مش اولورز .
فقط دنیانک وحیاتک کوزی بزی بو کناه ملعونک
کناهکاری کورمه یه جکدر .

وین از هم طرفه تر که در پرده زهد
اسلام فروشند و ز کافر بترند .

سجاده تابان اوقوم اشک در . زیر ایا کار زاهد لری بوکری
آلتنه کیر . شوراسی داهاتو حاف در ، که زهد و تقوا پرده سی
آلتنه مسلمانلق ساتارلر ، حالبوکه حقیقته کافر بدتر درلر .

ایزد بهشت وعده مامی کرد

پس در این جهان حرام میرا کی کرد

شخصی زعرب باقه پی کرد

پیغمبر ما حرام می برونی کرد

الله بزه ، جنتده شراب وعد ایتدی ، ایش بومرکزده
ایکن بودنیاده شرابی ناصل حرام ایدر . بیرکون سکر حالده
بیرعرب قلیجیله «جزده» نك دوه سنك آرقه آیاقرخی کسمش ؛
بزم پینمبرض شراب ایچمه یی اوعربه حرام ایتمش ! [*]

اکنون که ز خوشدلی بحز نام نماند

یک همدم پخته جز می خام نماند

دست طرب از ساغر می باز مکیر

امروز که در دست بحز جام نماند

مادام که شیمدی بوکون کوکل خوشلغتك آذندن غیری
بیرشی قالمادی . پدشکین برهمدم اولاراق آنجاچ جام شراب
قالمادی . طرب الکی شراب دستیسندن چکمه . ریرا بوکون
الکده جامدن [جام الهامدن] غیری بیرشی قالمادی .

ای بس که نباشیم و جهان خواهد بود

فی نام زماونی نشان خواهد بود

زین پیش نبودیم و بنید هیچ خلل

زین پس چونباشیم وهان خواهد بود .

دنیاده آرتیق بز بولونمادیقندن و بزم نام و نشانمز قالمادیقندن
صوگره دنیا داهانه قادر جوق پایدار اولاجاق ! بز دنیایه کله مش
اولدیغمز زمان دنیانك هیچ بیرا کیلکی یوقدی . بز دنیادن
کیتدیکه بز زمان دنیایه هیچ بیر نقصان عارض اولمایاجاق .

[*] «قران» ك «شراباً طهوراً» کله لرله واقع اولان

وعد و توصیفنه تلمیح ایدیور . صوگ سطرده «شراب ایچمك
دكل سرخوش اولماق حرامدر» دیمك ایسته یور .

آنکه که نهال عمر من کنده شود
اجزام زیکد کر پراکنده شود
کرزآنکه صراحی کنند از کل ما
آنکه که زباده پر شود زنده شود .

عمرمك آفاجی کوکندن قوباریلدینی وجودمك جزؤلری
داغیلدینی وقت طوبراغمدن صراحی یاپیلاجاق و بو صراحی
باده ایله طولدورولاجاق اولورسه طوبراغم تکرار حیات بولورده

ای آنکه گنه بنزد اوسهل بود

این نکته بگوید آنکه او اهل بود

علم ازلی علت عصیان کردن

نزدیک حکیم غایت جهل بود .

نزدنده کناه اهیتمیز لان [الله] ، شو نکته اهل اولانه
سویلنسن . که اللهك علم ازلی نی انسانلرك عصیان و معصیتله قابل تألیف
کورمك حکیم ایچین صوگ درجه عبثدر ؛ قاره جاهل لكدر . [*]

آورد باضطرابم اول بوجود

جز حیرتم از حیات چیزی نفزود

رفتم با کراه و ندانم چه بود

زبن آمدن ورقتن و بودن مقصود

اولا بزم رضام تحصیل اولونمقسنز دنیایه ، وجوده کتیریلدم .
حیاتده حیرتمدن غیری بیر شیئم آرمادی . صوگره ینه غیر
اختیاری اولاراق دنیادن کوجیوروز و کلكدن . قالماددن
کوزچکدن مقصد نه ایدی بینه یوروز .

اندیشه جرم جو برابر گذرد

از آتش سینه آیم از سر گذرد

لیکن شرطست بنده چون توبه کند

محذوم بلسطف خویش از سر گذرد .

کناهلریمی تحطرایتدی کهجه ، یورمك آتشدن ، آلم ترلر .

[*] اهل سنت اعتقادینه گویور : «مادام که الله هرکسك

صالح و یا کناهکار اولاجاغنی بیلیوردی . دیمك که صالحی صالح ،
کناهکاری کناهکار اولماق اوزره یاراعمش ، طبیعتلندیرمش
ایدی . او حالده معصیت اهلی عقابه اوغراتماسی اعتقادی نزد
حکیمده غایت جهلدر . »

فقط قول ندامت کثیر دیک وقت افندینک عفو و لطف ایله معامله
ایتمه بی قاعده در [۱*]

این کوزه کران که دست در گل دارند
عقل و خرد و هوش بر آن نکمارند
مشت و لکد و طبا نچه تاجند زنند
خاک بدنست تاجه می پند ارند

الریخی دائما چامورده طوتان و ذکارینی ، عقللری و ملکه لریخی
بالجیق بوغورمیه صرف ایدن بوچوملکجی لر . بوچاموری
آیاقلریله جیکنه میه الریله توقاتلامیه نه زمانه قدار دوام ایده جکار
بو بالجیق انسان وجودینک طویراغیدر . چوملکجیلر نه ظن
ایدیورلر .

آنها که خلاصه جهان ایشانند
بر اوج فلک بران فکرت رانند
در معرفت ذات توماندن فلک
سرگشته سرنکون و سرگردانند

اونلر که جهانک خلاصه بی ، عرفان و فضیلتلری حقیقه
جهانک زنده بی : مابه الافتخاری درلر ، فکر و علملریله فلک
اک بوکسک لرنده دور و سرحت ایدرلر . سنک حقیقت «ذات» کی
آ کلاماق . اوکر نمک ایچین فلک کیی باشلری دونمش بر حاله
سرنکون و سرگردان درلر .

انها که جهان زیر قدم فرسودند
واندر طلبش هر دو جهان پیوندند
آگاه نمیشوم که ایشان هرگز
زین حال جانکه هست آ که بودند

جهانی آیاقلرنک آلتنده اسکیدنلر . وافی [۱*] طلب
ایده رک هر ایکی جهانی دولاشانلر . جهانک حقیقی حال و ماهیتی
ظن ایتمه که آ کلامش اولسونلر .

[۱*] اللهک علم ازلیسی و بوتون کاشانه شامل «فعاما پشاه» انی
ایله قابل تألیف کورمه دیک جهنم و جنت عقیده بی ، بوراده ده
یمان بیر نظرله کوزدن کچیریور . بیر مخلوق فانی توبه کار و نادم
بیر کوله سنک جرمنی عفو ایتمک معناد و مقتضای داد ایکن عاصی
قوللریله اللهک عینی معامله ده بولونماماسی ممکنه بیدر ، دیمک ایسته یور .

ع . ج .

[۲*] بوراده کی ضمیر یا اللهه ، یا خود حکام دنیا به راجع در .
هر ایکی جهانند مرادی . عقبا و دنیا جهانلری اولسه کرکدر .

ع . ج .

افسوس که سرمایه زکف بیرون شد
وز دست اهل یسی جگرها خون شد
کس نامد از آنجهان که پرسم ازوی
کاحوال مسافران عالم چون شد .

یازیق که سرمایه المدن چیقدی ، اهلک الندن جوق یورکار
قان اغلادی . دنیادن آخرته کیدنلردن هیچ بر کیمسه عودت
ایتمه یور که جهان دن کوچتلیک . اوراده نه حالده اولدقلری صورایم .

ابن جمع اکابر که مناصب دارند
از غصه و غم زجان خود بیزارند
وانکس که اسیر حرص چون ایشان نیست
وین طرفه که آدمیش می نشمارند .

منصب صاحبلی اولان بو اکابر زمره سی ، غصه و غمک
نچه لری ایچنده جانلرندن بزمشلردر . غریبی ششوراسیدر ، که
اونلر کندیلری کیی حرص اسیری اولمایانلری آدام برینه قویمازلر .

ابن چرخ جفا بیشه عالی بنیاه
هرگز کره کار کسی نکشاد
هر جا که دلی دید که داغی دارد
داغ دگری بر سر آن داغ نهاد

عادی جفا ایتمک اولان بو بوکسک بایلمش چرخ ، هیچ
بیر کیمسه نک مشکلی حل ایتمه شدر . هر زمره یاره لی بی یورک
کورمشمسه او یارنه نک اوزه رینه دیکر بیر یاره آچشدر .

افسوس که نامه جوانی طی شد
وین تازه بهار شادمانی طی شد
آن مرغ طرب که نام او بود شباب
فریاد ندانم که که کی آمد کی شد .

هیبات ، که کنجک مقاوله نامه سنک مدتی منقضی اولدی ،
بوشادمانلق تازه بهاری یکدی . آدی کنجک اولان اوشوق
و طرب قوشی ، فریاد ، که نه وقت کلدی ، نه وقت اوچدی بیلیمه یورم .

از گردش روزگار بهری برگیر
بر تخت طرب نشین بلب ساغر گیر
از طاعت و معصیت خدا مستغنیست
باری تو مراد خود ز عالم برگیر .

گردش روزگردن بیر ثمره آل ، شوق و طرب تخی

اوزه رینه اوطور، - اعری دوداگه کوتور، الله عبادت و معصیت
لا فیدر. باری - بن عالدن مرادگی آل .

با این دوسه نادان که جهان دارانند

از جهل که دانای جهان ایشانند

خوش باش که از خرمی ایشان بمثل

هر گونه خرسست کافرش میدانند .

جهانی [یعنی غافل اولان عمومیت خلق] اللرنده طوتان
یکی اوچ کیشی جاهل اولدوقلری ایچین کندیلرینی دنیانک الیک
بویوک متبخری ظن ایدرلر . سن ایشکه باق . اویله کندی
کندیلرینی اوقار بکنمشدیرلر، که [کندیلری کبی] هر ایشک
اولانی کافر عد ایدرلر .

- اجتهاد نهوی - دوقتور عبدالله هودیت

استانبول انسانی

حکمدان (تهن) ، محیط نظریه سنی ابداع ایتدکن
صوکره انسانلر حقنده کی معلومات ، محاکات دکیشمش ؛
عندی ، مقدری روایات تخریب ایدیلش ایدی . فرانسلر ،
آلمانلر ، انکلیزلر « محیط » لرینی تدقیق ایتمکه ، محیطک
مقدراتیله یکغایه برخط تکامل تعقیب ایتمکه باشلادیلر :
عملیات ، محیط نظریه سنی تحقق ایتدیردی .

فرانسز محیطک شخصی ، آلمان محیطک شخصی ،
انکلیز محیطک شخصی عیان اولدی . نهایت بوبیلدکینک
فسونکار منفعتی تاثیریه بوتون اوروپانک مشخصیتی
تعین ایدرکن پراسرار یامالی خیرقه سیله هویتی کیزله یین
شرق حقنده برشی سویله نمهدی و شرقیلرده محیطلری
حقنده برشی بیلیمورلردی . بالخاصه ، استانبول محیطک
شخصنی بیلنلره تصادف ایدمه دک : کتابلر بونی
کوسترمه دی ، شیمدی طور اقلر کوسترسین ، سما
اوکره تسین ..!

.*

صاف سنبل برسمانک شوخ کولکه لرینه التجا ایتمش
برر زانباک کبی رعشه دار اولان (یدی تهلی) بویله

بربلده نک سینه سنده کیملر کیزه بیلیرسه ، اویله شخصلر
اوکسند بولونیورز : بوراده ، حسی تحریک ایدن ،
بوطور اقدن ماعدا ، فکری خیالاته دالدران دکزلرده
وارد و برانسانک اعصابی غیجیقلایان بو ایکی قوت
ظاهریدر ، تاثیرلرنده سریع بر انتقال بولونور . بونلرک
جاذبه سی آلتنده قالان بردماغ ، درحال حرکت کلیر و بویکی
احتیاجی استیفا ایدرک و تاثیرک برله شمه سنه ، موجودیتده
تکالیف ایتمه سنه مساعده ایتز . بوتایر عادتا پرسوندر .
انسانی تصویرله مفتون ایدن بر جاذبه درک ، تصویری بر
کتابک تاثیراته بکزر ؛ نامق کمالک چاملیجه حقنده کی
تصویری اوقونورکن حسیات خلج جانلایر ، قلب رعشه له نیر ،
تفکرک بر تضیق آلتنده قالدینی حس ایدیلرکه ، استانبوله
عائد تصویرلری اوقویان بر فرانسز ایشه ، آنی بر مقتونیت
بحرانی کچریر ؛ بلکه مبهم بر خاطره کبی بومقتونیتی محافظه
ایدر . فقط ، بوتایر لرک نه برنجیسنده ونه ده ایکنجیسنده
بر دایمیک بولونور !

بو هوانک ، بوسمانک ، بوسویک ، بودکزلرک ،
بوطور اراک تبعاتنه قاتیلان مایه ، زهرا به لغت دکل .. بو
مقتونیت مایه سیدر و بونلر ، بویله اولدینی کبی یاشاندقلری
مؤکله ده بویله اولابیلیر .

بو بلده ده مقتونیت انسانلرندن باشقه انسانلر تصادف
ایتمک ایسته ینلر و ارایسه ؛ بونلر مفتون اولدقلری شیلرک
حسنلرینی بیلمه ینلره بکزه درلرکه بویله انسانلر ، استانبول
بلده سنده ندرتله دکل .. کثرتله بولونور . هانکی انسان ،
هانکی شاعرمن واردرکه : بزی مفتون ایدن استانبولک
حسنلرینی کورسین ، بوسمانی ، بوغروبی ، بودکزلری ،
کیجه پریرلرینک آلتون بونوزینی (خلیج) آروغوت
قهرمانلرینک اینجی کردتی « بوغاز اینجی » ترنم ایتسین ،
بزه کوسترسین ! اکر ییه رلوتی کبی اجنیلر اولماسه یدی ،
بلکه غرویمزک سرینی بیله آکلایامازدق . (احمد هاشم) ک
بوکون سویله یه بیلدیکی آقشام یاقینی ، استانبولک غروبیه
یانان کناهلرک ، هلاللرک تصویر بر انتقالدن ، دماغی